

mgr inż. Kamila Czarnowska
Politechnika Gdańska

ROLA I ZNACZENIE SYSTEMÓW PRZELEWÓW NATYCHMIASTOWYCH A OBRÓT BEZGOTÓWKOWY W POLSCE

Wstęp

W czasach, gdy obieg kapitału, zasobów, dóbr i usług oraz informacji gra szczególnie istotną rolę, na znaczeniu zyskują rozwiązania mające na celu przyspieszenie i optymalizację procesów, także tych związanych z cyrkulacją pieniądza w gospodarce. Internet dostarcza informacji, narzędzi oraz usług, które pozwalają na efektywniejsze działanie podmiotów¹, a przykładem tego typu usług są elektroniczne metody płatności, w tym: przelewy natychmiastowe, dzięki którym możliwy jest transfer środków nawet w kilka sekund.

Na świecie istnieje około dwudziestu systemów, które pozwalają na przelew środków z rachunku bankowego nadawcy na rachunek odbiorcy w czasie liczonym w sekundach bądź minutach^{2 3}. Wyróżnikiem takich systemów jest rozliczanie transakcji w czasie rzeczywistym bądź zbliżonym do rzeczywistego. Systemy szybkich przelewów, bo o nich mowa, dostępne są dla klientów banków od stosunkowo krótkiego okresu czasu. Pierwsze płatności natychmiastowe uruchomione zostały w 2006 roku w RPA. Od tego czasu pojawia się około jeden system tego typu rocznie⁴.

W Polsce przelewy natychmiastowe dostępne są od 2012 roku. Pierwsza zgoda Prezesa NBP na funkcjonowanie takiego systemu została wydana dnia 25.11.2011 roku (Decyzja Nr 2/2011) i stanowi ona pozwolenie na prowadzenie

---

¹ T. Piecuch, A. Szajna, *E-biznes jako forma prowadzenia działalności gospodarczej przez współczesne przedsiębiorstwa [E-business as a form of economic activity for modern enterprise]*, Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej, Modern Management Review 19 (3/2012), s. 51-52.

² Departament Systemu Płatniczego, *Systemy płatności natychmiastowych – analiza wybranych systemów, rola banku centralnego oraz kierunki rozwoju [Immediate payment systems - analysis of selected systems, the role of the central bank and development trends]*, R. Łodyga (red.), Warszawa 2015, s. 21-22.

³ Lipis Advisors, *Global Payment Systems Analysis*, 2014, s. 4.

⁴ G. Neyer, *Lessons learned from 24/7 payments operations*, Journal of Payments Strategy & Systems, Część 8, Numer 2, 2014, s. 130.

przez spółkę Blue Media S.A. Systemu Płatności BlueCash (w skrócie: SPBC). Na mocy decyzji Nr 2/2011 wydanej dnia 28.12.2011 r. w Polsce pojawił się kolejny system płatności natychmiastowych, prowadzony przez Krajową Izbę Rozliczeniową S.A. – System Rozliczeń Płatności Natychmiastowych (obecnie funkcjonuje pod nazwą Express ELIXIR)⁵.

Celem pracy jest prezentacja systemów przelewów ekspresowych w Polsce oraz wskazanie na ich rosnące znaczenie i rozwój. Celem szczegółowym jest zbadanie jak kształtuje się dynamika udziału liczby i wartości szybkich przelewów w odniesieniu do przelewów realizowanych przez system Elixir, który to jest najpopularniejszym systemem płatniczym w Polsce. W tym celu postawiono następujące pytanie badawcze: czy dynamika rozwoju systemów przelewów natychmiastowych w Polsce jest większa od dynamiki rozwoju systemu płatniczego Elixir?

Wzrost znaczenia obrotu bezgotówkowego w regulowaniu płatności

W sytuacji, gdy dłużnik posiada zobowiązanie wobec strony trzeciej, winien jest uregulować płatność w formie akceptowalnej przez wierzyciela⁶. Płatność ta może przyjąć postać płatności gotówkowej, bezgotówkowej bądź też mieć formę pieniądza elektronicznego⁷.

Obrót bezgotówkowy to rozliczenia pieniężne, gdzie zarówno dłużnik, jak i wierzyciel, posiadają rachunek bankowy i na żadnym z etapów rozliczeń nie ma miejsca wykorzystanie gotówki. Charakter bezgotówkowy ma również transakcja z wykorzystaniem karty kredytowej nie powiązanej z indywidualnym rachunkiem bankowym, z racji, iż to wydawca ewidencjonuje transakcje w swoim systemie księgowym⁸. Na obrót bezgotówkowy składają się również płatności mobilne, transakcje z wykorzystaniem urządzeń, takich jak telefon komórkowy oraz rozliczenia realizowane poprzez systemy płatności

---

⁵ Decyzje wydane przez Prezesa NBP dotyczące systemów płatności [The decisions issued by the President of the NBP refer to the payment systems], www.nbp.pl/systemplatniczy/nadzor_syst_platn/wydane_decyzje.xls, data dostępu: 7.09.2016.

⁶ A. Iwańczuk, *Systemy płatnicze i rynek płatności w Unii Europejskiej [Payment systems and payment market in the European Union]*, CeDeWu, Warszawa 2011, s. 19.

⁷ A. Uziębło (red.), *Rachunkowość, finanse, bankowość. Zainteresowania młodego pokolenia [Accounting, finance, banking. Interest of the young generation]*, CeDeWu, Warszawa 2013, s. 196.

⁸ Departament Systemu Płatniczego, *Obrót bezgotówkowy. Zalety i wady wynikające z jego upowszechnienia [Non-cash payment. Advantages and disadvantages of its spread]*, Warszawa 2008, s. 9.

wirtualnych⁹. Transakcje bezgotówkowe systematycznie zyskują na znaczeniu, co widać po zmniejszającym się udziale gotówki w agregacie podaży pieniądza M1, a zarazem rosnącym udziale transakcji przy użyciu kart płatniczych, polecenia przelewu i polecenia zapłaty¹⁰.

Wzrost znaczenia obrotu bezgotówkowego wiązać należy m.in. z rosnącym poczuciem bezpieczeństwa, które zapewnia fakt, iż pieniądze powierzone są instytucjom finansowym. W ten sposób minimalizuje się np. ryzyko rabunku czy kradzieży, przy jednoczesnym zapewnieniu swobodnego dostępu do środków. Rozliczenia bezgotówkowe ułatwiają organom państwowym kontrolę przedsiębiorstw w zakresie wykonywanych transakcji, a w konsekwencji realizacji obowiązku podatkowego. Bezgotówkowy obrót pieniężny przyczynia się do ograniczenia szarej strefy¹¹. Kolejną zaletą jest ograniczenie kosztów związanych z emisją oraz obsługą gotówki¹². Firma Global Insight Incorporated oraz VISA International przeprowadziły analizę 50 krajów, na podstawie której stwierdzono, iż wzrost płatności elektronicznych o 10% prowadzi do wzrostu wydatków konsumenckich o 0,5%¹³. Można zatem stwierdzić, że wzrost e-płatności wpływa korzystnie na wzrost gospodarczy kraju, poprawę bezpieczeństwa oraz ograniczenia szarej strefy.

Regulacje prawne na rynku płatniczym

Transakcje bezgotówkowe systematycznie zyskują na znaczeniu z uwagi na szybkość, wygodę i bezpieczeństwo. W ślad za tymi zmianami – bądź też

---

⁹ M. Polasik, K. Maciejewski, *Innowacyjne usługi płatnicze w Polsce i na świecie [Innovative payment services in Poland and abroad]*, Narodowy Bank Polski. Departament Edukacji i Wydawnictw, Warszawa 2009, s. 18-19.

¹⁰ Departament Systemu Płatniczego, *Porównanie wybranych elementów polskiego systemu płatniczego z systemami innych krajów Unii Europejskiej za 2014 r. [Comparison of selected elements of the Polish payment system with the systems of other countries of the European Union for 2014]*, Warszawa 2015, s. 36, 41.

¹¹ M. Blicharz, E. Tarkowska, *Przelewy natychmiastowe w polskim systemie rozliczeniowym [Immediate payments in Polish clearing system]*, (w:) A. Korzeniowska, T. H. Bednarczyk (red.), *Sektor bankowy i ubezpieczeniowy w Polsce w dobie niestabilności. Wybrane problemy [Banking and insurance sector in Poland in times of instability. Selected issues]*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2014, s. 217-218.

¹² M. Kieźel, *Płatności bezgotówkowe w Polsce w kontekście rozwoju społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy [Cashless payments in Poland in the context of the information society and knowledge-based economy]*, *Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy [Social inequality and economic growth]*, Zeszyt Nr 36, Rzeszów 2013, s. 49.

¹³ VISA International, Global Insight Inc., *The Virtuous Circle: Electronic Payments and Economic Growth*, http://www.visamiddleeast.com/av/pdf/eg_virtuouscircle.pdf, data dostępu: 7.09.2016, s. 5.

wychodząc im naprzeciw – pojawiają się regulacje prawne na szczeblu Unii Europejskiej oraz odpowiadające im ustawy państw członkowskich, które stanowią mocowanie do rozwoju rynku usług płatniczych, w tym płatności bezgotówkowych. Dyrektywa 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r., zwana w skrócie PSD, zostanie całkowicie zastąpiona dyrektywą PSD II (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2015/2366 w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego). Dyrektywa 2007/64/WE zostaje uchylona z dniem 13 stycznia 2018¹⁴. W konsekwencji dzień 13 stycznia 2018 roku stanowi termin implementacji dyrektywy przez państwa członkowskie.

W zakresie polskiego prawodawstwa, w odpowiedzi na dyrektywę PSD, 24 października weszła w życie ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych. Ustawa ta określa zasady, na jakich świadczone są w Polsce usługi płatnicze oraz zasady wydawania i wykupu pieniądza elektronicznego¹⁵.

Geneza powstania systemów szybkich przelewów

Najpopularniejszą formą rozliczeń bezgotówkowych jest polecenie przelewu¹⁶. Jest to dyspozycja właściciela rachunku wobec banku, polegająca na obciążeniu jego konta i uznaniu konta wskazanego beneficjenta¹⁷. Dyspozycja ta może mieć formę płatności natychmiastowej (ang. *Immediate Payments*), dostępnej na rynku międzynarodowym od 10 lat, opierającej się na systemie rozliczeń RTGS¹⁸. W systemie RTGS (ang. *real-time gross settlement*) rozrachunek brutto odbywa się w czasie rzeczywistym. Oznacza to, że komunikaty płatnicze wprowadzone do sieci są rozliczane w sposób ciągły pomiędzy bankiem płatnikiem a bankiem otrzymującym środki¹⁹.

---

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego [Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market], art. 114.

¹⁵ Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych [The act of 19 August 2011 on payment services], Dz.U. 2011 nr 199 poz. 1175, art. 1.

¹⁶ A. Uziębło (red.), *Rachunkowość, finanse, bankowość. Zainteresowania młodego pokolenia* [Accounting, finance, banking. Interest of the young generation], CeDeWu, Warszawa 2013, s. 196.

¹⁷ J. Grzywacz, *Podstawy bankowości* [Basics of banking], Difin, Warszawa 2006, s. 59.

¹⁸ G. Neyer, *Lessons learned from 24/7 payments operations*, Journal of Payments Strategy & Systems, Część 8, Numer 2, 2014, s. 130-131.

¹⁹ C.M. Kahn, W. Roberds, *Payment system settlement and bank incentives*, (w:) The Wharton Financial Institutions Center, 1997, s. 3.

Z uwagi na rosnącą konkurencję, zainteresowanie ze strony konsumentów oraz presję dynamicznego wzrostu gospodarczego, pojawiają się naciski, aby dostarczyć szybsze i tańsze płatności²⁰. Głównym bodźcem stworzenia systemu przelewów błyskawicznych jest zapotrzebowanie zgłaszane przez podmioty rynku usług płatniczych oraz klientów. Często przesłanką stworzenia nowego systemu przelewów jest decyzja banku centralnego danego państwa bądź też ingerencja podmiotów prowadzących systemy płatności, tj. izb rozliczeniowych²¹. Odstępstwo od takiej praktyki stanowi Szwecja, gdzie płatności natychmiastowe pojawiły się z inicjatywy sektora prywatnego²². Decyzję o implementacji systemu szybkich przelewów poprzedzają zazwyczaj badania dotyczące szacowania zainteresowania usługą oraz możliwości wykorzystania systemu na potrzeby rozliczeń międzybankowych.

Wzrost znaczenia przelewów natychmiastowych

W kształtowaniu trendu rozwoju płatności dużą rolę odgrywają czynniki rynkowe. Zapotrzebowanie klientów, osób fizycznych oraz firm, sprawia, że rośnie również zainteresowanie ze strony potencjalnych dostawców usług płatniczych: banków i sektora pozabankowego, które upatrują szans na dodatkowy zysk. Klienci dostrzegający korzyści płynące z przyspieszenia procesu płatności stanowią stronę popytową. W odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku instytucje finansowe dostarczają coraz więcej innowacyjnych metod płatności.

W warunkach zaostrzenia sytuacji rynkowej banków (obniżenie opłaty interchange, wprowadzenie tzw. „podatku bankowego”), poszukują one możliwości kompensaty utraconych zysków oraz wzrostu pozaodsetkowych źródeł dochodu. Jedną z opcji jest inwestowanie w innowacyjne metody płatności. Z drugiej jednak strony tego typu inwestycje mogą być postrzegane przez banki jako kosztochłonne i nie dające pożądanego zwrotu w krótkim okresie czasu. Wszystkie rozwiązania płatnicze (również te najbardziej innowacyjne) zależą w dużej mierze od infrastruktury bankowej. Bardzo często

---

²⁰ S. Lindsay, *ISO 20022 and real-time domestic payments*, Journal of Payments Strategy & Systems, Tom 9, Numer 1, 2014, s. 26.

²¹ Departament Systemu Płatniczego, *Systemy płatności natychmiastowych – analiza wybranych systemów, rola banku centralnego oraz kierunki rozwoju [Immediate payment systems - analysis of selected systems, the role of the central bank and development trends]*, R. Łodyga (red.), Warszawa 2015, s. 8.

²² G. Neyer, *Lessons learned from 24/7 payments operations*, Journal of Payments Strategy & Systems, Część 8, Numer 2, 2014, s. 136.

banki są niechętne, aby ponosić znaczne nakłady na tego rodzaju infrastrukturę, skąd też pojawia się luka, którą wypełniają instytucje spoza sektora bankowego²³.

Korzyści z wprowadzenia systemów przelewów ekspresowych

Istnieje wiele korzyści płynących ze stosowania usługi błyskawicznych przelewów międzybankowych. Można je pogrupować na zalety z punktu widzenia instytucji świadczącej usługę (banku lub operatora systemu) oraz na walory z punktu widzenia klienta banku. Dla podmiotu świadczącego usługę najistotniejsze będą dochody w postaci opłaty bądź prowizji za przelew oraz korzyści wizerunkowe.

Na potrzeby niniejszego artykułu korzyści z punktu widzenia użytkownika usługi szybkiego przelewu zostały pogrupowane w następujące kategorie:

- **Szybkość** – usługa realizowana jest natychmiast, z pominięciem sesji Elixir, toteż czas oczekiwania na uznanie środków na koncie odbiorcy jest pomijalnie krótki. W sytuacji, gdy przelew środków oraz potwierdzenie dokonania transakcji mają miejsce tuż po zaakceptowaniu dyspozycji przelewu przez jego inicjatora, przyspieszone mogą być procesy uzależnione od potwierdzenia uznania środków, np. wysyłka przez sklep internetowy zamówionego towaru bądź świadczenie usługi.
- **Wygoda** – transakcja może być zainicjowana bez wychodzenia z domu, z poziomu bankowości internetowej, a także mobilnej. Klient nie musi dokonywać żadnych dodatkowych czynności, poza tymi, które mają miejsce przy zleceniu standardowego przelewu.
- **Bezpieczeństwo** – operatorzy systemów oraz instytucje świadczące usługę są pod stałym nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego, zgodę na prowadzenie systemu przelewów wydaje każdorazowo Prezes Narodowego Banku Polskiego.
- **Dostępność** – usługa dostępna jest 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu. Jest to szczególnie istotne w sytuacji, gdy występuje konieczność przelania środków, na przykład uregulowania zobowiązania w trybie pilnym (w tym w weekend oraz dni ustawowo wolne od pracy).
- **Poprawa płynności** – szczególnie istotny aspekt z punktu widzenia przedsiębiorcy, który alokuje środki, optymalizując ich wykorzystanie pod kątem rosnącego stopnia wymagalności. Właściciel firmy może

---

²³ J. Harasim, *Determinanty upowszechnienia się innowacji płatniczych [The determinants of payment innovation's diffusion]*, *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio H Oeconomia*, Tom 46, zeszyt 4, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012, s. 247.

dokonać płatności tuż przed upływem terminu płatności, by lepiej zarządzać funduszami, toteż nie dochodzi do sytuacji „zamrażania kapitału”. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku osób fizycznych, które dokonują zapłaty za usługi bądź opłacają faktury i rachunki tuż przed upływem okresu wymagalności. Środki przelewane są z rachunku nadawcy na rachunek odbiorcy w trybie natychmiastowym, z pominięciem sesji Elixir, dzięki czemu klient ma pewność, iż transakcja doszła do skutku, a środki zostały uznane na rachunku odbiorcy. Ma to szczególne zastosowanie w przypadku płatności, gdy np. każde opóźnienie skutkuje naliczeniem karnych odsetek.

- Korzyści niefinansowe – np. wizerunkowe, związane z percepcją postrzegania usługi i jej użytkownika. Szybkie przelewy to innowacyjne i nowoczesne rozwiązanie. Klient korzystający z tego typu płatności postrzegany jest przez swoje otoczenie jako osoba zainteresowana nowymi technologiami oraz otwarta na innowacje. Niejednokrotnie stanowi prekursora nowinek technologicznych w swoim otoczeniu oraz jest osobą, która zachwala i poleca rozwiązanie innym.

Udział szybkich przelewów

Obecnie w Polsce funkcjonuje pięć systemów płatności detalicznych: system Elixir, Euro Elixir oraz Express Elixir prowadzone przez Krajową Izbę Rozliczeniową S.A., System Płatności BlueCash, którego operatorem jest Blue Media S.A. oraz system płatności mobilnych BLIK dostarczany przez Polski Standard Płatności Sp. z o.o.²⁴. Dwa z pięciu wymienionych systemów to systemy szybkich płatności polegające na przekazie środków z banku nadawcy do banku odbiorcy w czasie kilkunastu sekund. Są to: Express Elixir (w skrócie: EE) oraz System Płatności BlueCash (w skrócie: SPBC). Do analizy na potrzeby niniejszego artykułu posłużą dane dotyczące trzech systemów płatności detalicznych, z pominięciem systemu BLIK, który obsługuje tylko płatności mobilne oraz systemu do przelewów walutowych Euro Elixir.

Tabela nr 1 przedstawia liczbę zleceń oraz wartość transakcji z podziałem na dwa funkcjonujące w Polsce systemy szybkich przelewów, począwszy od daty utworzenia systemów po koniec roku 2015. System Płatności BlueCash przetworzył do końca 2015 roku ponad 5 mln transakcji, o 81% więcej niż Express Elixir, który zrealizował niespełna 2,8 mln transakcji. Odwrotnie przedstawia się sytuacja porównania wartości zrealizowanych przelewów.

²⁴ Departament Systemu Płatniczego, *Ocena funkcjonowania polskiego systemu płatniczego w II półroczu 2015 r.* [Evaluation of the Polish payment system in the second half of 2015], Warszawa 2016, s. 14.

Express Elixir od początku istnienia do końca 2015 roku wykonał przelewy o łącznej wartości przekraczającej 12,8 mld zł, w tym samym okresie obroty Systemu Płatności BlueCash wynosiły ponad 4,3 mld zł. Rozbieżności w liczbie i wartości przelewów wynikają ze specyfiki i dostępności systemów. Główne różnice między systemami wynikają z faktu:

- Różnej liczby banków, które są uczestnikami systemów bądź liczby banków współpracujących z operatorami systemów. Na dzień 20 września 2016 r. szybki przelew za pośrednictwem Systemu Płatności BlueCash można wykonać do 99 banków: 19 komercyjnych oraz 80 spółdzielczych²⁵, w systemie Express Elixir klient ma możliwość wykonać przelew do 56 banków: 10 komercyjnych oraz 46 spółdzielczych²⁶.
- Różnej dostępności usługi – większość banków, która nawiązała współpracę z firmą Blue Media udostępnia rozwiązanie klientom całodobowo, bez względu na to, czy jest to klient indywidualny czy też biznesowy. Banki obsługiwane przez KIR bardzo często udostępniają usługę klientom posiadającym konto firmowe oraz tylko w wyznaczonych godzinach^{27 28}.

Większa wartość szybkich przelewów zrealizowanych w systemie Express Elixir wynika z faktu, iż w wielu przypadkach usługa dostępna jest tylko dla właścicieli kont firmowych, którzy z racji prowadzenia działalności gospodarczej dokonują przelewów na wyższe kwoty niż osoby fizyczne.

---

²⁵ Lista banków, do których można wykonać przelew z wykorzystaniem Systemu Płatności BlueCash [The list of banks to which you can transfer money using the Payment System BlueCash], <https://bluecash.pl/spbc/out>, data dostępu: 20.09.2016.

²⁶ Tabela dostępności, <http://www.expresselixir.pl/tabela-dostepnosci/>, data dostępu: 20.09.2016.

²⁷ Lista banków, do których można wykonać przelew z wykorzystaniem Systemu Płatności BlueCash, <https://bluecash.pl/spbc/out>, data dostępu: 20.09.2016.

²⁸ Tabela dostępności [Availability table], <http://www.expresselixir.pl/tabela-dostepnosci/>, data dostępu: 20.09.2016.

Tabela 1. Wartość i liczba zleceń zrealizowanych przez systemy szybkich płatności w Polsce
Table 2. Value and number of transactions transferred by instant fund transfer systems in Poland

Półrocze Half-year	II półrocze 2012 r. II half- year 2012	I półrocze 2013 r. I half- year 2013	II półrocze 2013 r. II half- year 2013	I półrocze 2014 r. I half- year 2014	II półrocze 2014 r. II half- year 2014	I półrocze 2015 r. I half-year 2015	II półrocze 2015 r. II half-year 2015	RAZEM / średnia wartość Total / average value
Liczba dni roboczych - Number of working days	184	181	184	181	184	181	184	-
Express Elixir								
Wartość zleceń [mld zł] - Value of transactions [bn zł]	0,0784	0,6459	1,1556	1,6740	2,5810	3,0420	3,6690	12,8459
Średnia miesięczna wartość zleceń [mln zł] - Mean value of monthly transactions [bn zł]	13,1	107,6	192,6	279,1	430,1	507,0	611,0	305,8
Średnia dzienna wartość zleceń [mln zł] - Mean value of daily transactions [bn zł]	0,4	3,6	6,3	9,3	14,0	16,8	19,9	10,0
Liczba zleceń - Number of transactions	21 367	129 125	201 126	342 964	597 283	689 409	806 767	2 788 041
Średnia miesięczna liczba zleceń - Average number of monthly transactions	3 561	21 521	33 521	57 161	99 547	114 902	134 461	66 382
Średnia dzienna liczba zleceń - Average number of daily transactions	116	713	1 093	1 895	3 246	3 809	4 385	2 180
Średnia kwota zlecenia [zł] - Average amount of transaction [zł]	3 671	5 002	5 745	4 882	4 321	4 412	4 548	4 654
System Płatności BlueCash								
Wartość zleceń [mld zł] - Value of transactions [bn zł]	0,0398	0,2963	0,4009	0,5350	0,6851	0,8677	1,4980	4,3228
Średnia miesięczna wartość zleceń [mln zł] - Mean value of monthly transactions [bn zł]	19,9	49,4	66,8	89,2	114,2	144,6	249,7	104,8
Średnia dzienna wartość zleceń [mln zł] - Mean value of daily transactions [bn zł]	0,8	1,6	2,2	3,0	3,7	4,8	8,1	3,5
Liczba zleceń - Number of transactions	47 316	415 272	544 861	735 406	871 474	1 039 418	1 391 371	5 045 118
Średnia miesięczna liczba zleceń - Average number of monthly transactions	23 658	69 212	90 810	122 568	145 246	173 236	231 895	122 375
Średnia dzienna liczba zleceń - Average number of daily transactions	986	2 294	2 961	4 063	4 736	5 743	7 562	4 049
Średnia kwota zlecenia [zł] - Average amount of transaction [zł]	842	713	736	727	786	835	1 077	817

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: "Ocena funkcjonowania systemu płatniczego" od II półrocza 2012 r. do II półrocza 2015 r.,
<http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/systemplatniczy/ocena/ocena.html>, data dostępu 7.09.2016

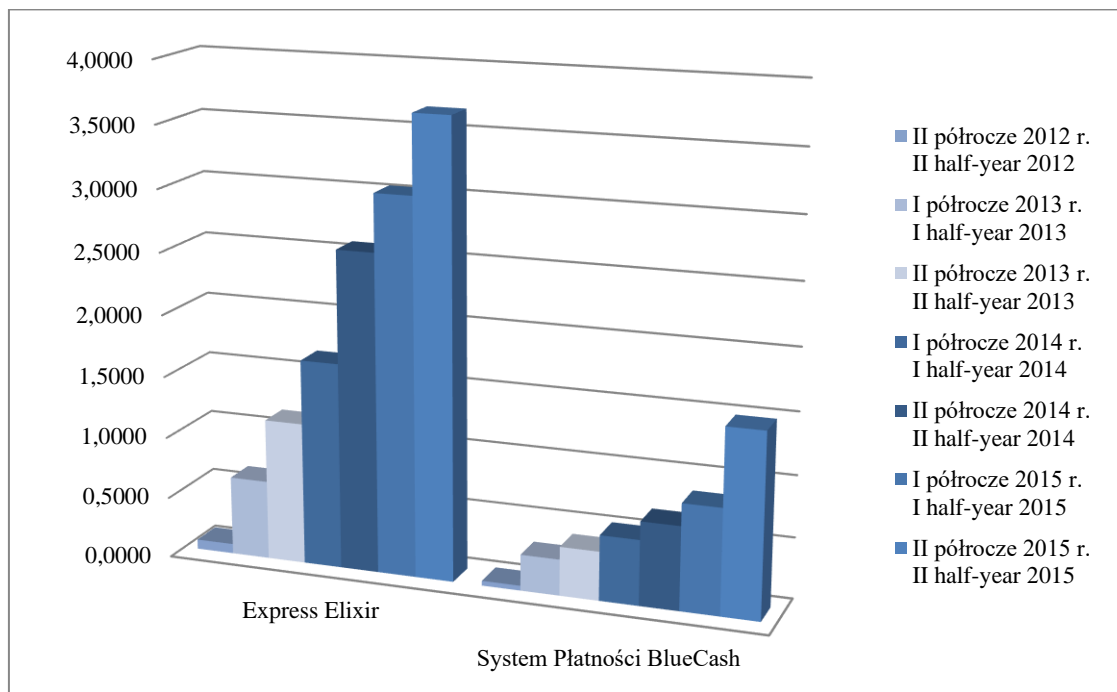
Source: Own study on the basis: "Evaluation of the Polish payment system" from second half of 2012 to second half of 2015,
<http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/systemplatniczy/ocena/ocena.html>, access date 7.09.2016

Rysunek nr 1 obrazuje jak zmienia się średnia wartość zleceń zrealizowanych w systemach przelewów ekspresowych w poszczególnych półroczach. Rozbieżność w średniej wartości jednostkowego przelewu pomiędzy dwoma systemami wynika głównie z faktu, iż w systemie Express Elixir od początku istnienia usługa udostępniana była głównie dla klientów bankowości korporacyjnej banków komercyjnych. Średnia wartość przelewów klientów firmowych była i jest wyższa niż transakcje realizowane przez osoby fizyczne. Kolejnym powodem występowania różnicy w średniej wartości transakcji jest fakt, iż maksymalna wartość jednorazowego przelewu w systemie Express Elixir wynosi 100 000 zł, podczas, gdy System Płatności BlueCash umożliwia przesłanie jednorazowo kwoty nie większej niż 20 000 zł. Nie bez znaczenia jest fakt, iż system SPBC posiada większą liczbę banków uczestników, w tym prawie dwukrotnie większą liczbę banków spółdzielczych, aniżeli system dostarczany przez KIR S.A.. Banki spółdzielcze bardzo często ograniczają maksymalną wartość jednorazowego przelewu dla klientów z uwagi na fakt, iż dysponują ograniczoną sumą bilansową, a co za tym idzie niższą kwotą zabezpieczenia realizowanych transakcji. Nie bez znaczenia jest to, że rosną zyski banku, gdy klient ponosi kilka opłat prowizyjnych za realizację kilku transakcji o mniejszej wartości, aniżeli jednej opłaty za jeden przelew na dużą kwotę.

Średnia wartość transakcji w przypadkach obu systemów rośnie. Wynika to z faktu, iż do systemów dołączają kolejne banki komercyjne i spółdzielcze, zwiększając tym samym pulę możliwych do obsłużenia rachunków bankowych. Większy z systemów (pod względem liczby obsługiwanych transakcji i banków) – System Płatności BlueCash – ma w zasięgu niespełna 27 mln rachunków bankowych²⁹.

---

²⁹ PRNews.pl, *Przelewy natychmiastowe w bankowości mobilnej [Immediate transfers in mobile banking]*, <http://prnews.pl/wiadomosci/przelewy-natychmiastowe-w-bankowosci-mobilnej-3588491.html>, data dostępu: 21.09.2016.

Rysunek 1. Średnia wartość zleceń w systemach płatności natychmiastowych w Polsce w ujęciu półrocznym (zł)

Rysunek 2. Average transfers' value in instant fund transfer systems in Poland in terms of half-years (zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: "Ocena funkcjonowania systemu płatniczego" od II półrocza 2012 r. do II półrocza 2015 r., <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/systemplatniczy/ocena/ocena.html>, data dostępu 7.09.2016

Source: Own study on the basis: "Evaluation of the Polish payment system" from second half of 2012 to second half of 2015, <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/systemplatniczy/ocena/ocena.html>, access date 7.09.2016

O wzroście zainteresowania szybkimi przelewami świadczy ich rosnący udział względem transakcji realizowanych za pośrednictwem systemu Elixir, w którym przelewy realizowane są w trakcie sesji rozliczeniowych. Rok rocznie zwiększa się zarówno liczba przelewów Elixir, jak i przelewów natychmiastowych (dostarczanych przez KIR S.A. oraz Blue Media S.A.). Tabela nr 2 wskazuje na porównanie przelewów przyspieszonych oraz przelewów realizowanych za pośrednictwem sesji rozliczeniowych (przelewy Elixir). Wskaźniki dynamiki wzrostu transakcji pokazują, że przyrost liczby i wartości płatności natychmiastowych jest dużo wyższy niż w przypadku

transakcji obsługowanych przez system Elixir. Średni wskaźnik dynamiki wzrostu dla transakcji w systemie Elixir wynosi w badanym okresie około 2%, co świadczy o dojrzałości usługi. Systemy szybkich przelewów mają średni wskaźnik dynamiki wzrostu na poziomie około 150 % (analiza liczby transakcji) oraz ponad 140% (analiza wartości transakcji), co jest charakterystyczne dla fazy wzrostu usługi³⁰.

Tabela 3. Wartość i liczba zleceń zrealizowanych przez systemy szybkich płatności w odniesieniu do przelewów Elixir

Table 4. Value and number of transactions transferred by instant fund transfer systems in reference to Elixir transfers

Półrocze Half-year	II	I	II	I	II	I	II	RAZ EM / średn ia wart ość Total / avera ge value
	półro cze 2012 r. II half- year 2012	półro cze 2013 r. I half- year 2013	półro cze 2013 r. II half- year 2013	półro cze 2014 r. I half- year 2014	półro cze 2014 r. II half- year 2014	półro cze 2015 r. I half- year 2015	półro cze 2015 r. II half- year 2015	
Szybkie przelewy razem (Express Elixir + System Płatności BlueCash) Fast transfers in total (Express Elixir + System Płatności BlueCash)								
Liczba dni roboczych - Number of working days	184	181	184	181	184	181	184	-
Wartość zleceń [mld zł] - Value of transactions [bn zł]	0,118 2	0,942 2	1,556 5	2,209 0	3,266 1	3,909 7	5,167 0	17,16 87
Dynamika wzrostu wartości zleceń [%] - Growth rate of transfers value [%]	-	697,1 2%	65,20 %	41,92 %	47,85 %	19,71 %	32,16 %	150,6 6%
Liczba zleceń - Number of transactions	68 683	544 397	745 987	1 078 370	1 468 757	1 728 827	2 198 138	7 833 1 59
Dynamika wzrostu liczby zleceń [%] - Growth rate of transfers number [%]	-	692,6 2%	37,03 %	44,56 %	36,20 %	17,71 %	27,15 %	142,5 4%
Elixir								
Liczba dni roboczych - Number of working days	127	124	127	124	128	124	130	-
Wartość zleceń [mld zł] - Value of transactions [bn zł]	1 924,6 10	1 845,7 80	2 002,0 90	1 939,1 00	2 084,7 40	2 069,1 00	2 204,7 00	14 070,1 20
Dynamika wzrostu wartości zleceń [%] - Growth rate of transfers value [%]	-	- 4,10	8,47 %	- 3,15	7,51 %	- 0,75	6,55 %	2,42 %

³⁰ Faza wzrostu i dojrzałości to fazy cyklu życia produktu.

		%		%		%		
	737	752	775	790	816	825	842	5 540
Liczba zleceń - Number of transactions ³¹	300	500	400	900	000	800	200	100 0
	000	000	000	000	000	000	000	00
Dynamika wzrostu liczby zleceń [%] - Growth rate of transfers number [%]	-	2,06	3,04	2,00	3,17	1,20	1,99	2,24
		%	%	%	%	%	%	%
Udział szybkich przelewów w przelewach Elixir Share of fast transfers in Elixir transfers								
Wartość zleceń [%] - Value of transactions [%]	0,006	0,051	0,077	0,113	0,156	0,188	0,234	0,118
	14%	05%	74%	92%	67%	96%	36%	41%
Dynamika wzrostu wartości zleceń [%] - Growth rate of transfers value [%]	-	12,03	65,66	68,24	72,71	82,91	80,63	63,70
		%	%	%	%	%	%	%
Liczba zleceń [%] - Number of transactions [%]	0,009	0,072	0,096	0,136	0,179	0,209	0,261	0,137
	32%	35%	21%	35%	99%	35%	00%	79%
Dynamika wzrostu liczby zleceń [%] - Growth rate of transfers number [%]	-	12,88	75,20	70,56	75,75	85,98	80,21	66,76
		%	%	%	%	%	%	%
Liczba przelewów Elixir przypadająca na jeden szybki przelew – Number of Elixir transfers for one fast transfer	1073 5	1382	1039	733	556	478	383	2 187

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: "Ocena funkcjonowania systemu płatniczego" od II półrocza 2012 r. do II półrocza 2015 r.,
<http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/systemplatniczy/ocena/ocena.html>, data dostępu
7.09.2016

**Source: Own study on the basis: "Evaluation of the Polish payment system" from
second half of year 2012 to second half of year 2015,**
<http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/systemplatniczy/ocena/ocena.html>, access date
7.09.2016

Powyższa tabela prezentuje liczbę i wartość przelewów począwszy od drugiego półrocza roku 2012 (daty powstania systemów szybkich przelewów) do końca roku 2015 oraz liczbę i wartość przelewów zrealizowanych przez system Elixir (w okresie funkcjonowania systemów szybkich przelewów). Tabela ilustruje również liczbę dni, w jakich klienci mogli korzystać ze wskazanych systemów płatniczych. Mamy do czynienia z malejącą dysproporcją pomiędzy liczbą przelewów Elixir przypadającą na jeden szybki przelew. W drugim półroczu 2012 roku na jeden przelew natychmiastowy przypadało średnio ponad 10 tysięcy przelewów „zwykłych”. Trzy lata później ta proporcja zmniejszyła się – na przelew natychmiastowy przypadały 383 transakcje z udziałem systemu Elixir. Prawdopodobnie trend ten utrzyma się, a dysproporcja między liczbą transakcji będzie się zmniejszać.

³¹ Z zaokrągleniem do setek tysięcy sztuk.

Podsumowanie

Systematycznie na znaczeniu zyskuje obrót bezgotówkowy, o czym świadczy rosnąca liczba oferowanych metod płatności elektronicznych. Jedną z innowacyjnych form płatności stanowi szybki przelew. Umożliwia on transfer środków z banku nadawcy do banku odbiorcy w kilkanaście sekund, a rozliczenie odbywa się w czasie rzeczywistym lub bliskim rzeczywistemu. Na świecie takie rozwiązanie oferuje tylko około dwudziestu krajów, w Polsce natomiast funkcjonują aż dwa systemy szybkich przelewów: Express Elixir oraz System Płatności BlueCash. Od momentu powstania (2012 rok) oba systemy zrealizowały łącznie ponad 7,8 mln transakcji o łącznej wartości przekraczającej kwotę 17 mld zł. Według danych przedstawionych w 2013 roku przez European Central Bank na płatności bezgotówkowe w Polsce w 2011 roku składały się głównie przelewy (58,37%) oraz transakcje kartami (40,85%)³². Biorąc pod uwagę sumę liczby przelewów zrealizowanych przez polskie systemy płatnicze³³ i liczby transakcji kartowych³⁴ w pierwszym kwartale 2016 roku, należy zauważyć, iż udział transakcji szybkich przelewów w danym okresie we wskazanych transakcjach bezgotówkowych wynosi 1 promil transakcji.

Udział przelewów natychmiastowych w transakcjach realizowanych za pomocą systemu Elixir aktualnie jest niewielki – utrzymuje się na poziomie poniżej 1%. Patrząc na przykład systemu Faster Payments Service, gdzie po sześciu latach funkcjonowania w Wielkiej Brytanii szybkie przelewy stanowiły już 16% udziału w krajowych rozliczeniach detalicznych³⁵, należy spodziewać się, iż również polskie systemy płatności natychmiastowych czeka dalszy rozwój. Proces ten najprawdopodobniej postępował będzie wolniej niż na brytyjskim rynku usług płatniczych z uwagi na mniejszą liczbę banków uczestniczących w polskich systemach płatności ekspresowych. Systemy Express Elixir oraz System Płatności BlueCash realizują płatności począwszy od

³² Uczelnia Łazarskiego, SEENDICO Doradcy Sp. j., *Pieniądz gotówkowy i bezgotówkowy a rozwój polskiej gospodarki [Cash and non-cash money and the development of the Polish economy]*, Warszawa 2014, s. 30.

³³ Departament Systemu Płatniczego, *Informacja o rozliczeniach pieniężnych i rozrachunkach międzybankowych w I kwartale 2016 r. [Information about monetary settlements and interbank settlements in the first quarter of 2016]*, Warszawa 2016, s. 37.

³⁴ Departament Systemu Płatniczego, *Informacja o kartach płatniczych I kwartał 2016 r. [Information about payment cards the first quarter of 2016]*, Warszawa 2016, s. 11.

³⁵ Departament Systemu Płatniczego, *Systemy płatności natychmiastowych – analiza wybranych systemów, rola banku centralnego oraz kierunki rozwoju [Immediate payment systems - analysis of selected systems, the role of the central bank and development trends]*, R. Łodyga (red.), Warszawa 2015, s. 36.

drugiego półrocza 2012 roku, podobnie jak szwedzki Betalningar i Realtid (BiR). Polskie systemy do końca 2013 roku przetworzyły łącznie około 1,3 mln zleceń, podczas gdy liczba transakcji w szwedzkim systemie przekroczyła w tym samym okresie liczbę 3 milionów transakcji³⁶. Należy zatem przypuszczać, iż polskie systemy płatności ekspresowych, wzorem innych europejskich systemów tego typu, będą się rozwijać, natomiast rozwój ten może być wolniejszy niż w innych państwach.

Na postawione w artykule pytanie, czy dynamika rozwoju systemów przelewów natychmiastowych w Polsce jest większa od dynamiki rozwoju systemu płatniczego Elixir, należy odpowiedzieć twierdząco. Mimo niewielkiego udziału przelewów ekspresowych w transakcjach realizowanych przez polskie systemy płatnicze (1 promil), warto zauważyć, iż średni wskaźnik dynamiki wzrostu udziału transakcji przyspieszonych w transakcjach rozliczanych w sesjach wynosi ponad 60%. Dla porównania średni wskaźnik dynamiki wzrostu dla transakcji w systemie Elixir wynosi mniej niż 2,5%.

O rosnącym potencjale usługi szybkich przelewów świadczy również fakt, iż sukcesywnie zwiększa się liczba banków zainteresowanych uczestnictwem w systemach płatności natychmiastowych. W lipcu 2016 roku funkcjonowało w Polsce 560 banków spółdzielczych³⁷ oraz 37 banków komercyjnych³⁸, z czego aż 21 banków komercyjnych oraz 123 banki spółdzielcze nawiązały współpracę z co najmniej jednym z dwóch systemów przelewów ekspresowych. Na polskim rynku bankowym istnieje zatem jeszcze dużo instytucji, które mogą przystąpić do systemu szybkich przelewów.

Udział banku w systemie płatności błyskawicznych przyczynia się do zwiększania jego pozaodsetkowych źródeł dochodu. Dla klienta korzystającego z usługi, szybki przelew oznacza możliwość poprawy zarządzania płynnością finansów – zobowiązania regulowane są tuż przed terminem wymagalności, np. opłata rachunków i spłata raty kredytu, dzięki czemu można uniknąć naliczenia karnych odsetek. Rozwiązanie jest dostępne 24h/dobę, jest bardzo szybkie, a

---

³⁶ *Ibidem*, s. 40.

³⁷ Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, *Informacja o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających w I kw. 2016 r.* [Information about the situation of cooperative banks and associations of banks in the first quarter of 2016], Warszawa 2016, s. 3.

³⁸ Banki w formie spółek akcyjnych [Banks in the form of joint-stock companies], https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/PODMIOTY_ryнку/Podmioty_sektora_bankowego/banki_w_polsce.html, data dostępu: 21.09.2016.

przy tym wygodne i bezpieczne, co sprawia, iż rośnie zainteresowanie rozwiązaniem również ze strony klientów banków.

Bibliografia

1. Banki w formie spółek akcyjnych [Banks in the form of joint-stock companies], https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/PODMIOTY_ryнку/Podmioty_sektora_bankowego/banki_w_polsce.html
2. Blicharz M., Tarkowska E., *Przelewy natychmiastowe w polskim systemie rozliczeniowym [Immediate payments in Polish clearing system]*, (w:) A. Korzeniowska, T. H. Bednarczyk (red.), *Sektor bankowy i ubezpieczeniowy w Polsce w dobie niestabilności. Wybrane problemy [Banking and insurance sector in Poland in times of instability. Selected issues]*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2014.
3. Decyzje wydane przez Prezesa NBP dotyczące systemów płatności [The decisions issued by the President of the NBP refer to the payment systems], www.nbp.pl/systemplatniczy/nadzor_syst_platn/wydane_decyzje.xls.
4. Departament Systemu Płatniczego, *Informacja o kartach płatniczych I kwartał 2016 r. [Information about payment cards the first quarter of 2016]*, Warszawa 2016.
5. Departament Systemu Płatniczego, *Informacja o rozliczeniach pieniężnych i rozrachunkach międzybankowych w I kwartale 2016 r. [Information about monetary settlements and interbank settlements in the first quarter of 2016]*, Warszawa 2015.
6. Departament Systemu Płatniczego, *Obrót bezgotówkowy. Zalety i wady wynikające z jego upowszechnienia [Non-cash payment. Advantages and disadvantages of its spread]*, Warszawa 2008.
7. Departament Systemu Płatniczego, *Ocena funkcjonowania polskiego systemu płatniczego w II półroczu 2012 r. [Evaluation of the Polish payment system in the second half of 2012]*, Warszawa 2013.
8. Departament Systemu Płatniczego, *Ocena funkcjonowania polskiego systemu płatniczego w I półroczu 2013 r. [Evaluation of the Polish payment system in the first half of 2013]*, Warszawa 2013.
9. Departament Systemu Płatniczego, *Ocena funkcjonowania polskiego systemu płatniczego w II półroczu 2013 r. [Evaluation of the Polish payment system in the second half of 2013]*, Warszawa 2014.
10. Departament Systemu Płatniczego, *Ocena funkcjonowania polskiego systemu płatniczego w I półroczu 2014 r. [Evaluation of the Polish payment system in the first half of 2014]*, Warszawa 2014.
11. Departament Systemu Płatniczego, *Ocena funkcjonowania polskiego systemu płatniczego w II półroczu 2014 r. [Evaluation of the Polish payment system in the second half of 2014]*, Warszawa 2015.
12. Departament Systemu Płatniczego, *Ocena funkcjonowania polskiego systemu płatniczego w I półroczu 2015 r. [Evaluation of the Polish payment system in the first half of 2015]*, Warszawa 2015.
13. Departament Systemu Płatniczego, *Ocena funkcjonowania polskiego systemu płatniczego w II półroczu 2015 r. [Evaluation of the Polish payment system in the second half of 2015]*, Warszawa 2016.
14. Departament Systemu Płatniczego, *Porównanie wybranych elementów polskiego systemu płatniczego z systemami innych krajów Unii Europejskiej za 2014 r. [Comparison of selected elements of the Polish payment system with the systems of other countries of the European Union for 2014]*, Warszawa 2015.
15. Departament Systemu Płatniczego, *Systemy płatności natychmiastowych – analiza wybranych systemów, rola banku centralnego oraz kierunki rozwoju [Immediate payment systems -*

- analysis of selected systems, the role of the central bank and development trends*], R. Łodyga (red.), Warszawa 2015.
16. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego [Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market].
  17. Grzywacz J., Podstawy bankowości [Basics of banking], Difin, Warszawa 2006.
  18. Harasim J., *Determinanty upowszechnienia się innowacji płatniczych* [The determinants of payment innovation's diffusion], Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio H Oeconomia, Tom 46, zeszyt 4, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012.
  19. Iwańczuk A., *Systemy płatnicze i rynek płatności w Unii Europejskiej* [Payment systems and payment market in the European Union], CeDeWu, Warszawa 2011.
  20. Kahn C.M., Roberds W., *Payment system settlement and bank incentives*, (w) The Wharton Financial Institutions Center, 1997.
  21. Kieźel M., *Płatności bezgotówkowe w Polsce w kontekście rozwoju społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy* [Cashless payments in Poland in the context of the information society and knowledge-based economy], Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy [Social inequality and economic growth], Zeszyt Nr 36, Rzeszów 2013.
  22. Lindsay S., *ISO 20022 and real-time domestic payments*, Journal of Payments Strategy & Systems, Tom 9, Numer 1, 2014.
  23. Lipis Advisors, *Global Payment Systems Analysis*, 2014.
  24. Lista banków, do których można wykonać przelew z wykorzystaniem Systemu Płatności BlueCash [The list of banks to which you can transfer money using the Payment System BlueCash], <https://bluecash.pl/spbc/out>.
  25. Neyer G., *Lessons learned from 24/7 payments operations*, Journal of Payments Strategy & Systems, Część 8, Numer 2, 2014.
  26. Piecuch T., Szajna A., *E-biznes jako forma prowadzenia działalności gospodarczej przez współczesne przedsiębiorstwa* [E-business as a form of economic activity for modern enterprise], Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej, Modern Management Review 19 (3/2012).
  27. Polasik M., Maciejewski K., *Innowacyjne usługi płatnicze w Polsce i na świecie* [Innovative payment services in Poland and abroad], Narodowy Bank Polski. Departament Edukacji i Wydawnictw, Warszawa 2009.
  28. PRNews.pl, *Przelewy natychmiastowe w bankowości mobilnej* [Immediate transfers in mobile banking], <http://prnews.pl/wiadomosci/przelewy-natychmiastowe-w-bankowosci-mobilnej-3588491.html>.
  29. Tabela dostępności [Availability table], <http://www.expresselixir.pl/tabela-dostepnosci/>.
  30. Uczelnia Łazarskiego, SEENDICO Doradcy Sp. j., *Pieniądz gotówkowy i bezgotówkowy a rozwój polskiej gospodarki* [Cash and non-cash money and the development of the Polish economy], Warszawa 2014.
  31. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, *Informacja o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających w I kw. 2016 r.* [Information about the situation of cooperative banks and associations of banks in the first quarter of 2016], Warszawa 2016.
  32. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych [The act of 19 August 2011 on payment services], Dz.U. 2011 nr 199 poz. 1175.
  33. Uziębło A. (red.), *Rachunkowość, finanse, bankowość. Zainteresowania młodego pokolenia* [Accounting, finance, banking. Interest of the young generation], CeDeWu, Warszawa 2013.
  34. VISA International, Global Insight Inc., *The Virtuous Circle: Electronic Payments and Economic Growth*.

THE ROLE AND THE MEANING OF FAST TRANSFER SYSTEMS AND NON-CASH SETTLEMENTS IN POLAND

Summary

The aim of the paper was to describe instant funds transfer systems in Poland given the increasing significance of non-cash settlements. The paper discusses the genesis of such systems and their growing significance on the payment services market.

The paper, in particular, illustrates the increase in the quantity and value of the transactions completed by instant funds transfer systems in Poland and examines the relationship between the volume of transactions in the Elixir system. The benefits of using instant inter-bank funds transfer services are also discussed.

Key words: Non-cash settlements, Immediate Payments, Fast transfer, Fast transfer system, BlueCash, Express Elixir, Elixir

Streszczenie

Celem pracy jest opis systemów szybkich przelewów w Polsce z uwagi na rosnące znaczenie obrotu bezgotówkowego. Artykuł wskazuje na genezę powstania systemów oraz ich rosnące znaczenie na rynku usług płatniczych.

Celem szczegółowym jest zobrazowanie wzrostu liczby i wartości transakcji zrealizowanych przez systemy płatności natychmiastowych w Polsce oraz odniesienie wolumenu do statystyk systemu Elixir. Autor obrazuje korzyści płynące ze stosowania usługi błyskawicznych przelewów międzybankowych.

Słowa kluczowe: Rozliczenia bezgotówkowe, Przelewy natychmiastowe, Szybki przelew, System szybkich przelewów, BlueCash, Express Elixir, Elixir

Adres do korespondencji/ Correspondence address:

mgr inż. Kamila Czarnowska
Politechnika Gdańska
Wydział Zarządzania i Ekonomii